

*Крючкова В.В.,
аспірант спеціальності 101 Екологія
Науковий керівник : Тихомирова Т.С.,
к.т.н., доцент кафедри хімічної техніки та промислової екології
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»
valeriia.kriuchkova@mit.khpi.edu.ua*

ЗЕЛЕНИЙ КУРС ДЛЯ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ: СТРАТЕГІЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Сучасне екологічне становище України має чимало проблем. Окрім наслідків бойових дій, існує низка екологічних викликів у господарчому секторі, які лише загострюють ситуацію. Зважаючи на важкі часи для економічного та соціального секторів, Україна вже зараз має розробляти чіткі алгоритми дій для відновлення безпечного природного середовища. Уряд України впроваджує багатостадійний план післявоєнної відбудови на засадах зеленої економіки та сталого розвитку.

Зелене відновлення України — це комплекс заходів, спрямованих на відбудову територій та розвиток громад з максимальним акцентом на сталий розвиток. Ці заходи охоплюють використання концепції «нуль відходів», що ґрунтується на принципах циркулярної економіки. У межах Європейського зеленого курсу текстильна промисловість визначена як один із секторів, що потребує швидкої адаптації до циркулярної економіки.

Україна залишається одним із великих споживачів імпортованих уживаних речей з Європи через погіршення соціально-економічного статусу населення. Це збільшує обсяги текстильних відходів, з якими країна не має ефективної системи поводження. Імпорт уживаного одягу та текстилю зростає, а його подальша утилізація або переробка залишаються на низькому рівні. До того ж бойові дії значно збільшують кількість текстильних відходів, зокрема пошкодженого та зношеного одягу, текстильних матеріалів, що вимагає додаткових ресурсів для їх переробки чи утилізації.

Європейський зелений курс ставить за мету створення економічної моделі, де відходи служать ресурсом. У цьому контексті важливою залишається підтримка плану «Екологічна безпека та ефективне управління відходами», що враховує вимоги ЄС до екологічної безпеки та передбачає мінімізацію ризиків для здоров'я людини та навколишнього середовища, а також впровадження принципу «забруднювач платить». Україна, зі свого боку, має налагодити системи збору, сортування та переробки текстильних відходів, забезпечивши сучасні технології утилізації.

Легка промисловість України, до якої належать текстильна, швейна, взуттєва та шкіргалантерейна галузі, може виступити дієвим важелем швидкого економічного розвитку, зважаючи на мобільність і швидкий обіг продукції. Однак, підприємства галузі потребують модернізації, зокрема в технологіях обробки відходів і використанні енергозберігаючого обладнання. Більшість відходів легкої промисловості утворюється на різних стадіях технологічного процесу, а їх кількість залежить від типу сировини та технології. Окрему категорію становить зношений текстиль і одяг, що не підлягає подальшому використанню і найчастіше потрапляє на полігони побутових відходів.

Важливими завданнями для подальшого розвитку є:

- налагодження систем збору та сортування текстильних відходів;
- аналіз складу відходів і створення умов для впровадження циркулярної економіки в галузі;
- оцінка та підбір сучасних технологій для рециклінгу текстильних відходів, що дозволить використовувати вторинну сировину;
- розробка технологічної схеми переробки текстильних відходів та підбір відповідного обладнання для забезпечення економічної доцільності таких проєктів.

Аналіз діяльності легкої промисловості як джерела текстильних відходів показує, що галузь потребує активних дій для впровадження циркулярної економіки. Під час війни та в умовах відновлення особливо важливим є запровадження сталих рішень та модернізація галузі з орієнтацією на зниження екологічного навантаження. Це дозволить Україні не лише зменшити обсяги текстильних відходів, але й досягти більш стійкого й економічно вигідного використання ресурсів, забезпечивши екологічну безпеку та створивши умови для економічного зростання в рамках Європейського зеленого курсу.

Список використаних джерел

1. Проєкт Плану відновлення України. Матеріали робочої групи «Екологічна безпека» URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/environmental-safety-assembly.pdf>
2. Soumyadeep S. Textile Recycling: The Mechanical Recycling of Textiles Wastes [Електронний ресурс] / Saha Soumyadeep. URL: <https://www.onlineclothingstudy.com/2020/08/textile-recycling>.